

har. Jeg mener, at det er godt nok, at Skolerne skrive et Program. Det kan se meget pænt ud, at der staar, at de lære det og det, men til Sævende og sidst er det dog de Kræfter, der virke ved Skolen, som det kommer an paa. Det er det, der giver Garanti, det Andet kan være skrevet op, og der kan være baade noget Sandt og noget Usandt i det. Det kan kun være subjektivt, og ikke Noget, man kan holde sig til. Jeg spørger derfor den ærede Minister, hvorfor faae vi ikke disse Oplysninger ligesom i tidligere Tid, navnlig før vi fik denne Bistandsmand? Thi fra den Tid, vi fik denne Bistandsmand, begyndte det første Baaud at lægges paa Skolerne; da begyndte de at skulle have Løften om Foden, da begyndte Skole-raadene at faae Mod til at sige i Aviserne: I skulle opgive, hvad Skole I ville til. Da sagde man offentlig til dem: Hvorfor gjøre I det, og faa svarede de: Jo, det er af kjerlig Omsorg for disse unge Mennesker, for at vi kunne anbefale dem en Skole, og sige dem, om det er en rigtig god Skole, eller om vi hellere skulle anvis dem en anden. Men jeg spørger: Er det Meningen, at disse Amtsraad skulde vide Bæst med alle Folkehøjskoler i Landet? Skulle de da ikke ogsaa have en Bistandsmand hver til at give dem Oplysning? De kunne umulig kjende alle Højskolerne. Var det Meningen at hjælpe de unge Mennesker ind i en Skole, saa maatte de have en Bistandsmand, som vidste Bæst med de forskjellige Folkehøjskoler. Men vi vide meget godt, naar vi gaa nogle Aar tilbage, hvorledes det hænger sammen hermed, og hvordan dette er kommet. De ere blevne viste til den og den Skole, fordi der var en Forstander, der havde et vist Mærke paa sig; dette Mærke var i Diebliffet i Pris; et andet Aar kunde et andet Mærke komme i Pris. En Forstander kan være stemplet og kan i et Diebliff være i Pris, men det er muligt, at det i 2 à 3 Aar kan vinde bort igjen. Saa-danne Ting forandre sig jo, derfor siger man til dem: Gaar Du til den og den Skole, saa kan Du faae Understøttelse, men ellers kan Du ingen faae. Det har været vitterligt blandt Folk, at det var Meningen. Vi kunne jo se det af Folkehøjskoleforstandernes Bæstendtgjørelser i Aviserne. Disse trengende Elever, som faae Understøttelse til at komme til den og den Skole — og saa nævnes Skolen — kunne komme til den Tid. Altsaa, de betragtes ligesom som forskrevne til Skolen. Saa vidt ere vi komne, og Ministeren har i sit Cirkulære ligesom givet en lille Paandsrækning. Han er ikke naaet saavidt at spørge Amtsraadene om de forskjellige Skoler eller at forlange en kjerlig Anvisning af dem til, i hvilken Skole Eleverne skulle gaa. Nei, det bliver den næste Minister eller maasse først Ministerens Eftermands Eftersmand, der kommer til at forlange, at Amtsraadene skulle vide Bæst om Skolerne, og der bliver va

mange Ting at iagttage. Det høie Thing kommer til at bevilge Bistandsmand til hvert Amt, eller maasse 2—3 Aar kunne staa sig sammen om En, og kommer der saa igjen en Krise, saa gjælder det ikke, hvad Skolen har udrettet eller gjort, men om at vedkommende Forstander skal have et vist Mærke paa sig, for at blive anset for fuldguldbig. Saa vide vi, hvad Kloften er staaet, saa ere alle de fattige Elever stansbundne. Det er et nyt Stansbaand. Samtidig med at vi indføre Frihed for andre, skal her igjen lægges et Baaud paa dem, for at nogle ganske Enkelte skulde have Myndighed over dem til at bestemme, at de skulle gaa til disse Skoler. Er det ikke Meningen, er der i Sandhed ingen Mening i at ville vide iforveien, hvilken Skole Eleverne ville gaa til. Man kunde f. Ex. nok sige, at det var, fordi de kunde gaa til en Skole, der ingen Folkehøjskole er. Men hvad saa? Saa ere de jo ikke mere vildfarne, end den ærede Minister var forrige Aar, da han udtalte sig fra sin Plads og sagde: Hvad er en Folkehøjskole? Han var noget i Tvivl derom. Nu da vi have haft Folkehøjskoler her i Landet i 30 Aar, er det kommet dertil, at en Minister udtaler Tvivl om, hvad en Folkehøjskole er. Dengang Folkehøjskolen først kom frem, spurgte man om en Landboskole ikke var en Folkehøjskole eller en Hævebrugs-skole eller en Navigations-skole, eller hvis En gif hen og holdt Foredrag over Kemi, om det da ikke ogsaa var en Folkehøjskole? Her var Tvivl tilstede, men i tidligere Tid var der slet ingen Tvivl. Det lader til, at jo ældre Folkehøjskolerne blive, desto mere optaar der Tvivl om, hvad de kunne udrette, og hvad de havde udrettet, om de virkelig ere til Gavn og Bæstignelse, eller om man ikke snarere skulde se at dreie om i en anden Gade. Fra Først af har man meget godt vidst, hvad en Folkehøjskole var, at den, for i Rothed at karakterisere den, var en Skole for den vogne Ungdom væsentlig over 18 Aar, hvor Historie, Dans og Litteratur vare Hovedsagen; desuden skulde de have nogen Kjendskab til Landets Lovgivning, og saa grupperede man igjen derom praktiske Ting, hvormed de kunde hjælpe sig tilrette, eftersom Enhver især havde Trang dertil. Det forstod man den Gang ved Folkehøjskole; saaledes at Lærerne vare istand til at bære disse Gæmmer op til den Høide, de skulde bæres op til. Men forleden Aar blev det udtalt fra Minister-pladsen, dengang Ministeren havde faaet Oplysning fra sin Bistandsmand, at han var kommen saa vidt, at han vidste ikke, hvad en Folkehøjskole var. Bistandsmanden var kommen i Tvivl derom paa sin Rundreise omkring i Landet, og denne Bistandsmand vil snart komme til at trænge til en anden Bistandsmand; jeg ser da ogsaa, at han har faaet en Skriver til Hjælp, som skal have 1,000 Kr. Jeg tenker, at det snart vil udvikle sig saaledes, at man til næste Aar skal have en